

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKINT EGYSZER:
szombaton és egyes rend-
kívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlevéltár (város-
háza, földszint 7. sz. Ide
küldendők a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállal-
lat irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hírde-
lések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS. ==

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Polgármesteri jelentés 1911. évről.

(Vége.)

Adóügy.

Debreczen sz. kir. város, mint testületre, az állam-
vasutakra, közvetlen fizetőkre és végre a lakosságra 1911.
évben a következő adóösszegek irattak elő:

A) Allami adóban.

1. Föld adóban	383,989 K 38 f
2. Házbér adóban	585,020 K 03 f
3. Házosztály adóban	3634 K — f
4. I. osztályu kereseti adóban	72,620 K 50 f
5. II. " " " "	42,268 K — f
6. III. " " " "	482,165 K 04 f
7. IV. " " " "	173,324 K 25 f
8. Nyilvános számadásra kötelezett vál- latok adója	218,692 K 53 f
9. Tőkekamat- és járadékadó	17,709 K 65 f
10. Általános jövedelmi pótladó	377,298 K 18 f
Összesen:	2.356,721 K 56 f

Az 1909: VI. t.-c. 48. §. alapján a ház-
béradó után megállapított 1 és
4°/o-os adópótlék 456 K 47 f

Végleges előírás összege: 2.357,178 K 03 f

Ezen összegből a várost, mint testüle-
tet, továbbá a többi közvetlen fize-
tőket terheli 259,893 K 67 f

Marad a lakosság terhére: 2.097,284 K 36 f

Külön intézkedéssel szaporodásba hozat.
és 1910. év végén mutatkozó hátralék 59,944 K 34 f
1.713,083 K 39 f

Végleges tartozás összesen: 3.870,312 K 09 f

Levonva a törlést 309,438 K 14 f

Marad végl. tartozás a lakosság terhére: 3.560,873 K 95 f

Lakosság által befizettetett 1.953,727 K 39 f

Év végén mutatkozó hátralék az egyes
számla lapokon 1.654,948 K 55 f

Év végén mutatkozó tulfizetés az egyes
számla lapokon 47,801 K 99 f

B) Országos betegápolási pótladóban.

1911. évi kivetés a lakosság terhén	91,478 K 86 f
1911. évi szaporodás a lakosság terhén	1896 K 64 f
1910. évi hátralék a lakosság terhén	74,914 K 23 f
Összesen:	168,289 K 73 f
1911. évi törlés	12,554 K 51 f
Végleges tartozás:	155,735 K 22 f
Lakosság által befizettetett	85,956 K 19 f
Év végén mutatkozó hátralék az egyes számla lapokon	72,418 K 86 f
Év végén mutatkozó tulfizetés az egyes számla lapokon	2639 K 83 f

Hadmentességi díj.

1910. évi hátralék	157,318 K 65 f
1911. évi kivetés	27,114 K — f
Szaporodás	3291 K 17 f
Összesen:	187,723 K 82 f
Törlés	108,051 K 66 f
Marad végleges tartozás	79,672 K 16 f
1911. évi befizetés	24,407 K 80 f
Hátralék 1911. év végével	55,264 K 36 f

Fegyveradó.

1910. évi hátralék	907 K 98 f
1911. évi kivetés	378 K — f
Szaporodás	332 K — f
Összesen:	1617 K 98 f
Törlés	4 K — f
Marad végleges tartozás	1613 K 98 f
1911. évi befizetés	726 K — f
Hátralék 1911. év végével	887 K 98 f

Mezőgazdasági cseléd segélypénztár.

1910. évi hátralék	1688 K 40 f
1911. évi kivetés	1586 K 40 f
Szaporodás	32 K 40 f
Összesen:	3307 K 20 f
Törlés	346 K 80 f
Marad végleges tartozás	2960 K 40 f
1911. évi befizetés	1328 K 40 f
Hátralék 1911. év végével	1632 K — f

Ebadó.

1910. évi hátralék	5709 K — f
1911. évi kivetés	3308 K — f
Szaporodás	43 K — f
Összesen:	9060 K — f
Törlés	788 K — f
Marad végleges tartozás	8272 K — f
1911. évi befizetés	2446 K — f
Hátralék 1911. év végével	5826 K — f

Idegen adó és illeték 1911. évb. befizett.	39,600 K 21 f
Reform. egyházi adó	82,026 K 76 f
Végrehajtási költség	28,982 K 42 f
Intési díj	1471 K 90 f
Házalási adó	18 K — f
Kereskedelmi és iparkamarai illeték	13,235 K 83 f
Községi adó	556,952 K 74 f
Utadó	147,396 K 61 f
Nyírvízszabályozási járulék	35,696 K 10 f

Birtoknyilvántartás.

Adásvételi szerződés bemutatott	1984 drb
Telekkönyvi hatóságtól érkezett	2463 drb végz.
Átiratott beltelek	572 drb
„ ondódi föld	164 „

Átiratott	ujföld	610 drb
"	tanya föld	77 "
"	kaszáló	52 "
"	szőlőskert	527 "
"	majorsági föld	227 "
"	libakerti föld	37 "
Az 1911. évben az adóügyosztályhoz érkező 26,011 ügydarab.		
Ebből elintéztetést nyert	25,144	"
Elintéztetlen maradt	867	"

1911-iki szüreti eredmények Debreczen sz. kir. város területén.

Összesen termett must 19,501 hl. Mustból készült közönséges fehér bor 16,753 hl. Közönséges siller bor 320 hl. Közönséges vörös bor 157 hl. Pecsénye bor fehér 240 hl., vörös 81 hl. Összesen 17,551 hl.
Debreczen területén van 2680 kat. hold szőlő.

Gabonaneműek terméseredménye 1911-ik évben Debreczenben.

Őszi buza termett 18.500 kat. holdon 148,000 mm. Tavasz buza 2400 kat. holdon 19,200 mm. Őszi rozs 9000 kat. holdon 72,000 mm. Tavasz rozs 900 kat. holdon 5850 mm. Kétszeres 1200 kat. holdon 9000 mm. Őszi árpa 420 kat. holdon 2730 mm. Tavasz árpa 3700 kat. holdon 17,575 mm. Zab 2300 kat. holdon 14,950 mm. Tengeri 17,800 kat. holdon 128,160 mm. Köles 680 kat. holdon 4080 mm. Terület összege 56,900 k. hold.

Városi nyomda.

A városi nyomda 1911-ben az alkalmazott szabályrendelet érzelmében s örvendetesen emelkedő irányban működött.

Megünnepelte szeptember hó 17-énfennállásának 350 éves évfordulóját, mely alkalomból kiadta a nyomda történetét 31 és 1/2 iv terjedelemben. Ezáltal tette fel koronáját az országos keretekben megtartott ünnepségnek s a nagymultu, mindenkor a felvilágosodás szolgálatában állott s kulturumkát teljesítő nyomdának.

A vezetésben Vecsey Imre főjegyző ur lemondása folytán személyi változás állott be. A felügyelő-bizottság elnökségét Körner Adolf jegyző ur vette át.

Ami az év multját illeti:

A felügyelő-bizottság 12 ülést tartott, mely ülések alkalmával a nyomda helyiségek is megtekintettek s rendben találtak.

Alkalmazottja van a vállalatnak 56, kik közül tizen nyugdíj jogosult állandó munkások.

Az üzletmenet zavartalanul folyt le az éven át. A forgalom adatai ezek:

Bevétel 206.769 Kor. 94. fill., melyből magánosok megrendelése 163.572 Kor. 76 fill. A város megrendelése 38,123 K. 14 fill. Az ingyenes nyomtatvány értéke 5074 K. 04 fill. Az 1911. évi tisztanyeremény 42.000 koronában állapított meg, melyből a város házipénztárába 15,000, a rendes tartalék tőkéhez szintén 15,000 korona adatott át s ezzel a rendes tartalék tőke 145,000 koronára emelkedett

Nagyerdei fürdő.

A nagyerdei fürdőnél évek óta emelkedő forgalom tapasztalható. A folyó évben már megérezhető volt a gyors közlekedés eredménye. A nyári hónapok forgalma 1800—2000 közt váltakozott, az egész évi forgalom 20,000-re tehető. Modernebb berendezés kétségkívül előnyére válnék a fürdőnek.

Az 1911. évi fürdő forgalom a város javára 7200 K. 92 fillér tiszta jövedelmet hozott.

Szegényház.

Városi szegényházunk egyike leghumánusabb intézményünknek. Nemcsak azért, hogy hajlékot, menhelyet nyújt az elaggottaknak, elesetteknek, hanem azért is, mert szórakoztató kerti és egyéb munkással foglalkoztatja azokat,

kik még végképen tehetetlenekké nem lettek. Az ápoltak száma koronként változott 90 és 120 között. Az aggkori gyöngeséget leszámítva, az egészségügyi viszonyok normalisak voltak s rendtelenség, hatósági beavatkozást igénylő szabálytalanság egyáltalában elő nem fordult. Ez a tény mindenestre dicséretére válik az intézőknek s különösen a szegényházat közvetlenül vezető gondnoknak. Fenntartását az államizsna váltásig pénztár viseli, melynek 1911. évi számadása 115,000 K. 99 fillér bevétellel szemben 59,059K 64 fill. kiadással s 56,447 K 35 fill. maradvánnyal zárattott.

Emberbaráti intézmények.

A városi szegényházhoz hasonló keretben működnek: a református szegényház vagy ispotály, mely hazánk egyik legrégebb — 1775 óta működő aggápolója, — már két év óta új othonban folytatja áldásos tevékenységét.

Tarthatatlan a róm. kath. szegényház, melynek rozoga épülete város kezelési, közegészségi szempontból is kitelepítendő lesz. Erre nézve a tárgyalások folyamatban vannak.

Közjótékonytárgyat gyakorol a *debreczeni jótékony nőegylet* nemcsak árvaháza útján, melyben 20—30 árva leány nevel s taníttat, — hanem általában a szegények rendes segélyezése által. Ezenkívül vezet a városi népkonyhát a téli időny alatt, melynek szükségleteihez városi szegény alapunk az 1911. évben 4600 koronával járult.

Az általános szegénység nyomorán enyhít a *Szent Erzsébet róm. kath. nőegylet*, *ág. ev. filéregylet*, *izr. nőegylet*, *Szent-Vincze egylet* Zion egylet és *Bikur Cholim egylet*.

Gyermekvédelemmel foglalkozik a *gyermekvédő egylet*, a *Patronazsage egylet*, melynek buzgó vezető titkára a tél folyamán építő hatása „*Mesedélután*“-okat rendezett védencei számára.

Az ifjuság nevelését is hatáskörükbe vonva működik városunkban: a *ref. főiskolai internatus és tápintézet*, mely a vidékről városunkba tanulni jött ifjuságot látja el olcsó élelemmel és részben lakással is. — *A róm. kath. Theresianum*, évi 42—45,000 korona forgalommal. — Az „*Andaházy-Szilágyi intézet*“, mely 1911-ben építette fel a Sestakert elején szép új hajlékat s 10—12 nemes ifjunak ellátásáról és neveléséről gondoskodik. — Az *Országás Tanítói Árvaház*, melynek hármasszép palotája 200-nál több tanító árvának nyújt menedéket.

Mint társadalmi védőegylet működik a „*Tisztviselők önszegélyező egyesülete*“, a „*Székely Társaság*“, „*Munkás betegszegélyező*“, „*Temetkezési egylet*“, *Betegsegélyező egylet*“, „*Munkások rokkant és nyugdíj egylete*“, a „*Mentő egyesület*“. stb.

Dal- és önképző-egyleteink: A főiskolai énekkar; a debreczeni dalegylet, kereskedők, munkások dalegylete, Petőfi dalkör, Egyetértés dal- és zene-egylet. Kossuth és Szent-László dalkör.

Közművelődési egyesületek: a Kaszinó; Jogász- és tisztviselői-kör; Polgári-kör; Orvos-gyógyszerész egylete; Iparos-kör; Kereskedő ifjak, Iparos ifjak, egylete, Függetlenségi-kör; Csapó-kerti, Homok-kerti olvasó-kör; M. á. v. altisztikör; István gözmalmi munkások egylete, Stern-féle kefégyári munkások önképző-egylete.

Sport-egyletek; Lovar-Egylet, Urkocsis-egylet, Torna-Egylet, Vivó-Club, Vadász társaság, Polgári lövölde, különböző lapdarugó csapatok.

Színház. Városi színházunk Zilahy Gyula igazgatása alatt buzgósággal igyekezett kötelezettségének megfelelni és a színházlátogató közönség igényeit kielégíteni. A városi színügyi bizottság és az állandó színházi tűzvizsgáló bizottság megtette kötelességét s pedig amaz gondoskodott arról, hogy az előadások kellő nivón álljanak, emez szigoruan elenőrizte a tűzrendőri szabályok pontos megtartását.

A városi *Muzeum*. 1911. évi működését a nyomtatásban is megjelent, a törvényhatósági bizottság összes tagjának megküldött önálló füzet öleli fel. Itt csak annyit, hogy a vallás- és közoktatási miniszter ur az 1911. év folyamán az építendő városi muzeumnak a már kiutalt 100,000 koronán kívül ujabban 300,000 korona kölcsön törlesztésére évi 15,000 korona törlesztési összeget engedélyezett.

Iskolák. Városunk felsőbb tanintézeteiben főgyimnázium-

umaiban és elemi iskoláiban örvedetes fejlődés volt tapasztalható.

Valamennyi intézetünk koronája az, hogy 1911. november végén a törvényhozás asztalára tétetett a *debreczeni tudományegyletemet* is megvalósító törvényjavaslat, mely köztudomás szerint immár szentesítve van.

A *főiskolában* beiratkozott akadémiai hallgató: Theologus 142, jogász 126, bölcsész 27, összesen 295,

A *ref. főgymnáziumba* beiratkozott 660 növendék, ebből debreczeni 361.

A *róm. kat. főgymnáziumba* beiratkozott 531, ebből debreczeni 364.

Az *áll. főreáliskolába* beiratkozott 253, ebből debreczeni 189.

A *kereskedelmi akadémián*: 285 fiu, és 69 leány, kik közül debreczeni 144 fiu és 39 leány.

A *gazdasági akadémiának* volt 115 halgatója és pedig I. éves 56, II. éves 32, III. éves 27. Oklevél kiadatott 22 halgatónak.

A *ref. tanítóképzőbe* beiratkozott 136, ebből debreczeni 25.

A *ref. felsőbb leányiskolába* beiratkozott 320, ebből debreczeni 206.

A *ref. tanítónőkészítőbe* beiratkozott 124, ebből debreczeni 48.

A *róm. kath. „Svetits“ intézetben*: a tanítónőkészítőbe 91, ebből debreczeni 38, a polgári iskolába 439, ebből debreczeni 347, a kereskedelmi iskolába 35, ebből debreczeni 11, a továbbképző tanfolyamra 26, ebből debreczeni 3.

Az *izraelita polgári leányiskolába* beiratkozott 775 ebből debreczeni 131.

Az *izraelita nyilvános magán polgári fiúiskolába* beiratkozott 132, ebből debreczeni 101.

A *nőgyűlet által fenntartott női ipariskolába* beiratkozott 96, ebből debreczeni 85.

A *kereskedelmi tanintézet kebelében fennálló polgári iskolába* beiratkozott 413, ebből debreczeni 309.

A *m. kir. áll. fémipariskolába* beiratkozott 506 rendes tanuló, egyes tanfolyamokat látogatott 433.

Népiskolákba beiratkozott:

A reformátusoknál	2348	fiu,	2077	leány.
Az ágost. evang.-nál	74	„	33	„
A róm. kath.-nál	654	„	877	„
A gör. katolikusoknál	87	„	76	„
Izraelita (statusquo)-nál	310	„	310	„
Aut.-orth. izraelitáknál	163	„	149	„
Nőgyűleti árvaházban	—	„	22	„
A gyógypedagógiai isk.	11	„	10	„
A Máv. gépjav.-műhely isk.	55	„	68	„
A tanyai áll. iskolákba	518	„	475	„

Összesen: 4224 fiu, 4097 leány.

Ismétlő és szakiskolákba beiratkozott:

Gazdasági ism. iskolába	223	fiu,	428	leány.
Iparos tanonc iskolába	1650	„	134	„
Keresk. tanonc iskolába	127	„	—	„
Pincér tanonc iskolába	20	„	—	„
A Máv. gépműhelyi tanonc iskolába	58	„	—	„

Összesen: 2078 fiu, 562 leány.

A *siketnéma intézetbe* beiratkozott 15 éven alóli növendék 40 fiu, 24 leány.

A beadott jelentések szerint a városban és területén nem iratkozott be iskolába 6—12 éves tanköteles fiu 292, leány 375, 13—15 éves tanköteles fiu 312, leány 351. Összesen: 604 fiu, és 726 leány. Együtt 1330 tanköteles.

A *zene s vele kapcsolatos művészi tantárgyak tanulására* beiratkoztak a városi zenedébe 330-an, a zenekonzervatoriumba 323.

A városi szegényház 1911. évi forgalma s az intézet beléletében az év folyamán történt fontosabb mozzanatok.

Létszám forgalom.

Ápolás alatt volt férfi 119

„ „ „ nő 47

Összesen: 166 egyén.

Vallásra nézve:

Református	158
Róm. kath.	4
Gör. kath.	2
Ag. ev.	2

Debreczeni illetőségű volt férfi 115, nő 44.

Idegen illetőségű volt férfi 4, nő 3.

Az év folyamán meghalt férfi 18, nő 8. Összesen: 26 egyén.

Mint idegen illetőségű illetékes községe által elszállított férfi 3, nő 2. Összesen: 5 egyén.

Eltartásra köteles hozzátartozójához kibocsáttatott 5 férfi, 3 nő.

Önként eltávozott 8 férfi, 3 nő.

A közkórházba átszállított 5 férfi, 1 nő.

Javitó intézetbe szállított egy 15 éves fiu.

Az év végével ápolás alatt maradt 79 férfi, 30 nő. Összesen 109 egyén.

Élelmezés.

Az intézet szegényeinek élelmezésére a házipénztár által az év folyamán kifizetett 18,882 korona 52 fillér. — Ebből debreczeni illetőségű ápolat után megtérült 1095 kor. 70 fillér. — Idegen illetőségű ápolat tartásdíja címen megtérült 1457 korona 62 fillér. — Ezen összegek levonása után az alamizsnaváltság alapot terhelte 16,329 korona 20 fillér.

Konyhakertészet.

A kertészet és szőlőtelep terméséből az évi bevétel összesen 6203 kor. 80 fillér volt.

Ennek ellenében kiadás volt: Veteménymagvakra 136 kor. 20 fillér. — Munkadíjakra 187 kor. Gálic, kötöző, raffia stbire 151 korona. Összesen: 474 korona 20 fillér — Tehát a bevétel 6203 kor. 80 fillérből levonva a kiadást 474 korona 20 fillért, a tiszta bevétel: 5729 kor 60 fill.

Munkadíjak.

Tollfosztás és kosárkötésből befolyt összesen 558 kor. 90 fill. — Ebből munkadíj címen kifizetett 186 kor. 30 fill. — Az alamizsnaváltság alaphoz csatoltatott 372 kor. 60 fillér.

Bevételek és kiadások.

A konyhakert termékeiből, tollfosztás és kosárkötésből az év folyamán befolyt tiszta jövedelem összesen: 6102 kor. 20 fill. — Alamizsnaváltság címen $3\frac{1}{2}\%$ -os pótdadó: 48,731 kor. 39 fill. — Debreczeni illetőségűek tartásdíjából: 1095 kor. 70 fill. — Idegen illetőségűek tartásdíjából: 1457 kor. 62 fill. — Vegyesekből: 942 kor. 82 fill. — Takarékpénztári tőkék kamatai: 147 kor. 35 fill. — Pénztári maradvány 1910. évről: 50,028 kor 48 fill. — Évi bevétel: 108,505 kor. 54 fill — Ennek ellenében az évi kiadás volt: 51,049 kor 72 fill; tehát a bevételből levonva kiadást, lesz a pénztári maradvány 57,455 kor. 82 fill.

A különféle munkadíjakból, a konyhakert termékeiből és az ellátási díjak megtérülése után mutatkozó 42,394 kor. 20 fill. tiszta kiadásból az ápoltak személyenkénti ellátása egész éven át 255 koronába, napi ellátása pedig cirka 69 fillérbe került.

Az intézet szegényei lelki szükségleteinek kielégítésére szegényházunk imatermében intézeti lelkészünk Hajdu Zsigmond ref. lelkész, püspöki titkár ur által egy tanító-intézetű növendék, mint énekvezér közreműködésével minden második vasárnap s ünnepnapokon rendes istentiszteletet tartat. Az istentiszteleteken ugy a városközönsége, mint a közeli kertekben, telepeken, téglavetőkből és tanyákon lakók közül minden alkalommal, de különösen a nagyobb ünnepeken, igen sokan vettek részt. Az uri szent vacsora is rendszeresen ki lett szolgáltatva. Április hó 3-án főispán ur Ömeltósága társaságában meglátogattam a szegényházat. Március hó 16-án *Telbisz Károly udv. tan.* Temesvár sz. kir. város polgármestere, május 11-én 30 kolozsvári gazda látogatták meg az intézetet.

Közkórház.

Közkórházunk vezetésében változás történt, amennyiben a közkórház érdemes igazgatója: Dr. Ujfalussy József kir. tanácsos ur, hosszú szolgálata után nyugalomba vonult, s a főispán ur öméltósága dr. Kenézy Gyula kir. tanácsost nevezte ki, ki miudaddig, míg Debreczen egyetemi város új kórházát fel nem építik s azt rendeltetésének át nem adják, — azt vezeti.

A közkórház beteg forgalma 1911. évben elég élénk volt, amennyiben 4702 beteget ápolunk 108,267 ápolási nappal, az ápolási napok száma az előző évihez képest lényegesen csökkent, mert amíg 1910. évben 115,188 ápolási napunk volt, addig a múlt évben 108,267 napot csináltunk, ami a pénztára lényeges befolyást gyakorol s ennek tulajdonítható az, hogy dacára a takarékos gazdálkodásnak, év végével, mint ez a zárszámadás mutatja: 3067 korona deficitel zártunk.

A sebészeti-osztály kibővítésére a tek. bizottsági közgyűlés 1 negyven beteg befogadására szolgáló barak építését határozta el s építéséhez augusztus havában hozzá is fogtak, tölire tető alá vették s így remélhetőleg a sebészeti osztály tulsufaltsága meg fog szűnni; ugyancsak pótlólag ezen építéshez hozzávették az elmeosztályok kibővítését s annyira kibővítették ezen épület, hogy ugy a nő-, mint a férfiosztályon 12—12 elmebeteget kényelmesen elhelyezhetünk, azonban dacára ennek a tetemes építkezésnek, kórházunk nem felel meg a mai kor igényeinek, nagyon kívánatos, hogy az új kórház minél előbb felépüljön, melyben a betegek az orvosi tudomány magas színvonalon álló követelményeinek megfelelőleg gyógykezeltetők legyenek.

Kórházunk beteg forgalma legnagyobb volt január, február, március, április, november és december hónapokban, legkevesebb július és augusztus hónapokban.

A betegek közül helybeli volt 1310, vidéki 3392, leglátogatottabb volt a belgyógyászati osztály, azután a sebészet, bőr- és bujakór, a szemészet és elmekór mindig zsúfolt volt, mert ezen osztályok oly kicsinyek, hogy a férőhely nem engedte meg több beteg elhelyezését.

Különben a betegforgalmat a mellékelt beteg kimutatás igazolja.

A belgyógyászatban a leggyakoribb betegségek voltak, tüdővész 187 esetben, 73 esetben halállal végződve, azután légzőszervek betegségei, idegrendszer betegségei, fertőző betegségek közül hasihagymáz 41 esetben, 8 esetben halállal végződve, vörheny, kanyaró, ronszolatoroklob, szamárhurut, orbánc, akut, mérgezés 46 esetben, 4 esetben halállal végződve, a mérgezés mind lugmérgezés volt.

A bőr- és bujakórosztályon általános bujakór, kankó, lágyfekély, rüh és ecema a leggyakoribbak.

Sebészeti-osztályon sérvek, görvélykóros mirigyek, szűalképletek, törések, ficamok, zuzott sebek.

Szemészetben kötőszövet, látóideg, szivárvány, recehártya, glaucoma betegségek, trachoma 40 esetben, szemtakár 10 esetben fordult elő.

Műtéteket végeztek a sebészetben 1120 esetben, bujaosztályon 285, szemészetben 60 esetben; a belgyógyászatban is voltak kisebb műtétek u. m.: hólyagmosás, tályognyitás, hascsapolás, bázrsingtágítás és gyomormosás, intubálás, oltás, göröcsövi és vegyi vizsgálatok.

A közkórházban meghalt 175 férfi és 105 nő.

Közkórházi bizottsági ülés 6 volt, melyben a kórházat érintő ügyek, kórházi költségeloirányzat és a zárszámadás tárgyalattak.

A kirendelt kórházi bizottsági tagok a közkórházat havonként látogatták, a közkórház pénztára, eltekintve a késedelmektől, teljesítette a fizetéseket.

A Belügyminiszteriumtól kértünk és kaptunk 60,000 korona előleget, melyet le is fizettünk.

Az ápolási díjak sürgetései rendes időben eszközöltettek, megfelelő eredménnyel; kétes követelésünk nincs.

A pénztár és raktár, általában az egész kórház rendes időben megvizsgáltattak s mindenkor rendben találtak.

Az élelmezés ellen egész éven át lényegesebb kifogások nem voltak.

Halálozás sem az orvos, sem a tisztikarban, sem az ápoló személyzetben nem fordult elő.

Összesített kimutatás a közkórház betegforgalmáról 1911-ik évben.

Osztály	Maradt a múlt évről		Felvételt		Ápoltak összege			Elbocsátatott							Meghalt		Kórházba vissza maradt		Ápolási napok száma
	fi	nő	fi	nő	fi	nő	összesen	gyógyulva		javultán		gyógyulatlán		összesen	fi	nő	fi	nő	
								fi	nő	fi	nő	fi	nő						
Sebészet	45	15	942	385	987	400	1387	571	225	283	116	62	26	1283	29	11	42	22	26228
Belgyógyászat	51	39	975	735	1026	774	1800	327	319	462	294	57	45	1504	136	84	45	31	48005
Elme kór	3	3	44	39	47	42	89	9	6	15	13	9	9	61	10	10	4	4	5411
Bujakór	52	57	511	448	563	505	1068	474	431	45	27	20	6	1003	—	—	34	41	20262
Bőrgyógyászat	—	—	114	43	114	43	157	101	36	3	2	2	1	145	—	—	8	4	1854
Szemészet	2	6	108	85	110	91	201	55	60	51	21	2	5	194	—	—	2	5	6502
Összesen:	153	120	2694	1855	2847	1855	4702	1537	1077	859	473	92	152	4190	175	105	125	107	108276

Erdészeti.

I. Fatermelés az erdőségeken.

Az erdőségeken a fatermelés megkezdett november hó 15-én és bevégeztetett április hó végével. — A raktározás tartott május hó 10-ig ugyan, de a tűzifaanyagnak egy része a vágástéren kint maradt, miután a szekeresek a fának beszállításáért oly magas árat kértek, amelyet megfizetni nem lehetett. A kint maradt faanyag most őszszel lesz a vasutvonal mellé szállítva.

Az évi favágás két helyen lett megosztva, az Apafáján és Halápon és a két helyen vágatott faanyag

a) Apafáján:

Hasított tölgyfa 4825 és $\frac{1}{2}$ öl, hasított nyárfa 31 öl, hosszú ákácfa 282 csomó, I. oszt. botfa 306 és $\frac{2}{4}$ öl,

II. oszt. botfa 101 és $\frac{2}{4}$ öl, galy 4891 csomó, fészekodunyár 1 öl, fejfa 266 darab.

b) Halápon:

Hasított tölgyfa 7758 és $\frac{1}{4}$ öl, hasított nyárfa 168 $\frac{2}{4}$ öl, I. oszt. botfa 485 öl, II. oszt. botfa 1891 és $\frac{2}{4}$ öl, fészekodunyár 15 $\frac{2}{4}$ öl, rözse 6538 és $\frac{1}{4}$ csomó, talpfa 7696 darab.

A két vágástéren a rendes favágatás kitesz:

Hasított tölgyfa 12583 és $\frac{2}{4}$ öl, hasított nyárfa 199 és $\frac{2}{4}$ öl, hosszú ákác 282 csomó, I. oszt. botfa 791 és $\frac{2}{4}$ öl, II. oszt. botfa 1193 öl, galy 11429 és $\frac{1}{4}$ csomó, fészekodunyár 16 $\frac{2}{4}$ öl, fejfa 266 darab, vasuti talpfa 7696 darab.

A fenti vágástéri készlet beraktározatván, lett belőle.

a) Apafáján:

Hasított tölgyfa 5588 és $\frac{2}{4}$ öl, hasított nyárfa 54 öl,

I. oszt. botfa 374 öl, II. oszt. botfa 113 öl, fészekodu 1 öl, fejfa 266 darab, karámkaró 7 öl.

b) Halápon :

Hasított tölgyfa 4712 öl, hasított nyár 209 öl, I. oszt. botfa 258 öl, II. oszt. botfa 1003 öl, fészekodunyar 18 és $\frac{2}{4}$ öl.

A vágástéren kint maradt: hasított tölgyfa 3084 öl, I. oszt. botfa 233 öl, II. oszt. botfa 888 és $\frac{2}{4}$ öl.

Raktározás után a készlet Apafáján és Halápon :

Hasított tölgyfa 13.384 és $\frac{2}{4}$ öl, hasított nyár 263 öl, I. oszt. botfa 865 öl, II. oszt. botfa 2004 és $\frac{2}{4}$ öl, fészekodunyar 19 és $\frac{2}{4}$ öl, fejfa 266 darab.

II. Savóskuton vágatott.

Hasított tölgyfa 610 és $\frac{3}{4}$ öl, hosszufa 158 csomó, botfa 72 és $\frac{1}{4}$ öl, galy 266 csomó.

Ezen faanyag beraktározva lett :

Hasított tölgyfa 744 öl, botfa 88 öl, a többi faanyag árverésen lett értékesítve.

III. A Matkó nyomáson a Nagyerdő mellett.

Hosszu akácfa 372 és $\frac{2}{4}$ csomó, botfa 33 öl, töremora galyfa 385 csomó.

IV. A lóversenyter körül.

Hosszu akácfa 353 és $\frac{2}{4}$ csomó, botfa 16 öl, töremora galyfa 230 csomó.

A fentebbi faanyagok árverésen lettek értékesítve.

V. Ohaton.

Hasított tölgyfa 45 öl, botfa 25 öl, körtefa 153 darab. — Ezen faanyag beraktározatván, lett belőle: hasított tölgy 47 öl, hosszú akácfa 1 öl, körtefa 14 öl, tölgybotfa 12 öl, körteszálfa 153 darab.

VI. Guthon.

Botfa 61 öl, galyfa 2351 és $\frac{1}{2}$ csomó.

Erdőnevelés.

A Nagyerdőn, Apafáján és Monostoron az erdősítés szünetel, miután ezen helyeken az erdősítés befejeztetett.

Ohaton az évi vágástér tölgyekkel lett bevétve.

A makktermésből szedetett Nagyerdőn 312 hektoliter, Monostoron 50 hekto, Ohaton 27 hekto. Összesen tehát 389 hektoliter, a melyből új erdőtelepítésekre, valamint akác alávetésre felhasználtatott Halápon 83 hektoliter, Nagycserén 77 hektoliter, Ohaton 20 hektoliter. Hortobágyon 20 hektoliter, Guthon 42 hektoliter, Nagyerdőn 147 hektoliter, a Hortobágyon 3 darab akác alá lett telepítve tölgyvel és egy csemetekert készült a Mátán.

Az összes erdőségen mintegy 35 kat. hold akáciskola van. A Fancsikán és Halápon az akácültetések bevégeztettek még pedig: Bánkon be lett erdősítve 271 kat. hold 330,000 darab akáccal és 20 kat. hold makkvetéssel.

A Nagycsere a közigazgatási erdészeti bizottság által egészben felszabadított legeltetésre egy évre.

Erdővédelem.

Az emberek és elemi csapások által okozható nagyobb károk nem fordultak elő.

Guthon a Bucuspohók petéi össze lettek szedve, Halápon azonban a fenti rovarok nagyobb mennyiségben jelentek meg, amelyeket a sok esőzés valószínűleg elpusztított. Az erdőben az emberek által elkövetett kihágások a bűnügyi osztályhoz be lettek jelentve.

Alomtűz több esetben történt, de ezek kárt nem tettek.

Az erdőhivatal által 1280 darab jelentés tétel az egyes hatóságokhoz, valamint az idézési iratok kézbesítettek.

Hordójelzés.

Az 1911-ik évben a hordójelző hivatal jelzési eljárás alá vett 8865 drb hordót. Ezen hordók jelzéséért bevételt készpénzben 4385 korona 24 fillér.

Kimutatás

a közbüvőhidon 1911. évben befolyt pénz bevételről és bárca-forgalomról.

A fizetett díj minősége	A kiadott bárcaik száma	Megnevezés	Darab szám	1 darab után fizetett díj		Befizetés			
						Egyenként		Összesen	
				K	f	K	f	K	f
Bélmóság	1-1485	Éven fel. marh.	1853	—	10	185	30		
		„ aluli „	1312	—	06	78	72		
		Sertés	34495	—	04	1379	80	1643	82
Istálló pénz	1-1485	Éven fel. marh.	1371	—	20	274	20		
		„ aluli „	1204	—	06	72	24		
		Sertés és juh	28092	—	04	1123	68	1470	12
Mázsálási díj 355-től 2752 bárca számig								673	80
Vidékről behozott hus után közs. pótl. 1—556-ig								3071	48
Hűtő csarnok használatáért a hentesektől								780	
Hatósági husszékéből								1109	31
Összesen :								8748	53

Kimutatás

Debreczen váaos közbüvőhidján az 1911. év folyamán levágott állatok számáról.

Állat neve	Rendes vágáskor	Kénysz. vágáskor	Összesen
Bika	66	—	66
Ökör	914	8	922
Tehén	5585	38	5623
Tinó) Üsző) növendék	5398	—	5398
Borju	4449	8	4457
Bivaly	4	—	4
Bivalyborju	2	—	2
Juh	2876	—	2876
Bárány (tejen táplált)	7885	—	7885
Kecske	17	—	17
Sertés	34571	559	35130
Malac (tejen táplált)	317	—	317
Összesen :	62084	613	62697

Kimutatás

a Debreczen város közbüvőhidján az 1911. év folyamán teljesített husvizsgálat eredményéről.

Rendes vágáskor levágott szarvasmarha 11963 drb, ebből közfogyasztásra bocsátatott 11943 drb, hatósági husszék útján elméretett nyersen 10 drb, kezelve 7 drb egész állat; fogyasztástól elvonatott 3 drb egész állat.

Borju levágott 4449 drb, közfogyasztásra bocsátatott 4447 drb, hatósági husszék útján elméretett 1 drb, fogyasztástól elvonatott 1 drb.

Bivaly levágatott és közfogy bocsátatott 4 drb.
 Bivalyborju levág. és közfogy. bocsátatott 2 drb.
 Juh levág. és közfogy. bocsátatott 2876 drb.
 Bárány (tejen táplált) levág. és közfogy. bocsátatott 7885 drb.

Kecske levág. és közfogy. bocsát. 17 drb.
 Sertés levágatott 34571 drb, ebből közfogy. bocsát. 34,378 drb egész állat, zsír 42 drb, hatósági husszék utján nyersen 11, kezelve 50 egész állat, hus kezelve 42, zsír kezelve 39, fogyasztástól elvonatott 49 drb, hus 41 drb.

Malac (tejen táplált) levágatott és közfogyaszt. bocsátatott 317 drb.

Kényszer vágáskor levágatott összesen szarvasmarha 46 drb, ebből közfogy. bocsát. 32 drb; hatósági husszék utján elméretett nyersen 4, kezelve 2 egész állat; fogyasztástól elvonatott 8 egész állat.

Borju levágatott 8 drb, közfogy. bocsát. 5 drb, fogyasztástól elvonatott 3 drb.

Sertés levágatott 559 drb, közfogy. bocsát. 434 drb, hatósági husszék utján elméretett nyersen 12 egész állat,

kezelve 44 egész állat, hus 1; fogyasztástól elvonatott 68 egész állat.

Kimutatás

a közbárhídon 1911. évben a hatósági husszékben értékesített állatokról s a forgalomról.

Értékesített nyersen 12 drb nagy marha, 3 drb növendék marha, 23 drb sertés, 1 drb juh. Összes suly: 4284,5 klg.

Kezelve 9 drb nagy marha. Sertés egész 94 drb, hus 43 drb, szalonna 39 drb. Összes suly: hus 6474 klg., szalonna 6537 klg.

Kezelés után nyert anyag: hus 4906,5 klg., zsír 4462,5 klg., tepertő 946 klg.

Az eladásból befolyt összeg 17,039 K 54 f.

Levonás: 5%-ék a hat. husszék használatáért 847 K 06 f. Főzés és kiolvasztásért 262 K 25 f. Összesen 1109 K 31 f. A hus tulajdonosnak kifizetett 15,930 K 23 f.

Kimutatása

a közbárhídon 1910. és 1911. évben levágott állatok után esedékes vágóhídi díjnak és a 2 év különbözetének.

Megnevezés	1 drb állat után a vágási díj		1910. év			1911. év			1911. évben			
	K	f	Levágott állatok száma	Vágóhídi díj		Levágott állatok száma	Vágóhídi díj		Több		Kevesebb	
				K	f		K	f	K	f	K	f
Nagy marha	4	—	7129	28516	—	6637	26548	—	—	—	1968	—
1 éven felüli szarv. marha	4	—	1118	4472	—	543	2172	—	—	—	2300	—
1 éven aluli „ „	2	—	10403	20806	—	9292	18584	—	—	—	2222	—
Juh és kecske.	—	40	4013	1605	20	2843	1157	20	—	—	448	—
Sertés 30 kg.-on felül. .	1	20	33785	40542	—	35098	42117	60	1575	60	—	—
Sertés 30 kg.-on alul . .	—	60	35	21	—	32	19	20	—	—	1	80
Malac	—	30	530	159	—	317	95	10	—	—	63	90
Bárány	—	20	9760	1952	—	7885	1577	—	—	—	375	—
Összesen:	—	—	66773	98073	20	62697	92270	10	1575	60	7378	70

Végeredmény; Kevesebb 5803 K 10 f.

Ez év folyamán a vágóhid és jéggyár kibővítési munkálatok örvendetesen előre haladtak.

Debreczen sz. kir. város Muzeuma az 1911-dik esztendőben.

A muzeum a városi törvényhatósági bizottságnak a muzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőségének, valamint a helybeli és vidéki közönségnek hathatós anyagi és erkölcsi támogatása mellett kielégítő sikerrel munkálkodott feladata teljesítésében.

A személyi ügyeket illetőleg megemlítem, hogy a muzeumi bizottságban megüresedett tagsági helyekre Komlóssy Dezső, Csurka István, dr. Szabó Márton és Uhlarik Béla választottak meg. A muzeum kezelése körül pedig az a változás történt, hogy a muzeumi bizottság javaslatára a városi tanács dr. Ecsedi István református tanítóképzési tanárt tiszteletbeli muzeummórré választotta meg s a rendes muzeumi költségvetés terhére 400 korona tiszteletdíj mellett, a néprajzi osztály vezetésével bizta meg.

A közoktatásügyi miniszter ur muzeumunk részére az 1911-dik évre 300 korona könyvtári, 1500 korona régiségtári, 800 korona néprajzi, összesen 2600 korona állami segélyt utalványozott. Ebből 800 koronát a muzeumór fizetése pótlására a házipénztár kapott, 450 koronát pedig szabályzat értelmében a „gyűjtemények vásárlására szolgáló tartalékalaphoz“ csatoltunk.

Mult évi április 1-en a muzeum kezelése körül új ügyviteli szabályzat lépett életbe.

A muzeumnak is hajlékot adó közművelődési ház ügyét illetőleg három fontos mozzanatot jegyezhetünk fel. A belügyminiszter ur jóváhagyta a közművelődési ház céljaira felajánlott telkekről, utcanyitásról s építési költ-

ségről szóló 224—9891/1910. bkgy. számú határozatot s elutasította a Hatvan-utcai 25. számú ház megvétele ellen beadott felebvezést. Állami segéllyel törlesztendő 300.000 koronás kölcsönre a pénzügyminiszter által benyújtott ajánlatok közül a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a Debreczeni Hitelbank ajánlatát fogadta el; a kölcsönkötvény tervezetét a városi tanács felülvizsgálás végett az év vége felé felküldötte a miniszteriumhoz. Végül megkaptuk a muzeum építésére régebben kieszközölt 100.000 koronás állami segély hatodik részletét, mellyel ezen alap 1911. év végén kamataival együtt 68,003 korona 88 fillérré emelkedett.

A muzeumi tisztviselők éber gondot fordítottak a muzeum fejlődésének előmozdítására. Igyekeztük azonban több esetben nem várt nehézséggel találkozott. Az általános városi csatornázás pl. sok utánjárás mellett is alig számbavehető gyarapodást juttatott a muzeumnak; egy nagyobb éremgyűjtemény, továbbá egy ritka szép arany-s ezüstművelet pedig, részint tulkövetelés, részint más okok miatt kisiklott a muzeumvezetők kezei közül. A református kistemplom 1729-ből való s új harangért becsereült harangját is épen csakhogy lefényképezhették.

A muzeum szám- és értékbeli gyarapodása az előző éveké mögött maradt; nagyobb értékű ajándékozás sem esett erre az esztendőre.

A könyv- és kéziratár a beérkezett adományokkal, állami és városi segéllyen szerzett szükséges kézi könyvekkel, néhány kisebb régi debreczeni nyomtatvánnyal, kéziratokkal stb. 9560 darabra emelkedett.

A régiségtár 1274 darabbal gyarapodott s most 11,420

darab az állománya. A csatornaépítésből kikerült régiségeken kívül, főként az Egyeken, Andaházán, Csokajban, Monostorpályiban, Derecskén, Kiskágyán ajándékkal kapott őskori leletek, egy 1848-diki teljes honvéd öltözet, Nagy Sándor József tábornok seregének hadipénztárát használt diszes nagy vasláda s az ásatások eredménye érdemelnek említést. A hortobágyi Pipás-, Méheshalomnál s főképen a hortobágy—porosháti sirhalmoknál, azután Andaházapusztán és Egyeken folytak sikeres ásatások. A muzeum feltárta Debreczen határában a monostori Árpádkori templom alapfalait is és ez alkalommal összeállította ezen pusztára vonatkozó oklevéltári adatokat.

A néprajzár Debreczenből, az Érmellékről és Szoboszlóról szaporodott leginkább. Az évi növekedés 181 darab, — háztartási tárgyak, gazdasági szerszámok stb.

A szépművészeti gyűjtemény számos kisebb tollrajzon kívül négy portrait-festménnyel, több plakettel. Bakos Tibortól, Pálffy Józseftől vásárolt egy-egy képpel gyarapodott. Összes állománya 2293 darab.

Az iparművészeti gyűjtemény szaporulatára esik néhai Balogh Péter püspök két biedermeier komótja, iróasztala s egy 1634-ben, debreczeni ötvös mester által készített aranyozott ezüstpohár. E két rendbeli gyűjtemény az év végén 806 darabból állott.

A muzeumot Fejérpataky László orsz. felügyelő augusztus 29-én látogatta meg s jelentésében fölemlíti, hogy a muzeum tulzsufolt, amilyen már évek óta is volt. A Thaly-ereklyék elrendezését, tekintve a felállítás ideiglenes voltát, az országos felügyelő izlésesnek s és megfelelőnek találta.

1911. évi állami segélyekből, előző évi maradványokkal együtt rendelkezésre állott szakkönyvtári célokra 310'90, régiségtáriakra 2134'61, néprajzárakra 1782'53, összesen: 4178'04 koronát. Ebből a könyvtár gyarapítására 141'02, a régiségtárra 792'20, néprajzárakra 426'95. összesen: 1400'17 koronát használtak fel. — A muzeumöri fizetés pótlására 800 koronát kapott a házipénztár; 450 koronát a gyűjtemények vásárlására szolgáló tartalékalap; az államsegély felhasznált része 1912. évre hozatott elő.

A muzeum gyarapítására és kezelésére adott 2500 korona városi segély felhasználása ilymódon oszlott meg: könyvtár 304'06, régiségtár 253'73, néprajzár 57'27, szép- és iparművészeti gyűjtemények 307'91, kezelés és konzerválás 223'36, irodai, leltározási, postai költségek 301'25, vegyesek és rendkívüliek 44'96, teremfelvigyázók 606, évi jelentés nyomtatása 220, minimaxok 132, épület javítás 390, biztosítás 66'74 korona.

A muzeum vezetősége egyébiránt 1911. évi működéséről és a muzeum állapotáról harmadfél ivnyi terjedelmű, képekkel és ábrákkal diszitett jelentésben számol be. A jelentést a törvényhatósági bizottság minden tagjának, s a rokoncelu összes intézeteknek megküldötte.

Városi világitási vállalat.

A világitási vállalat vagyona az 1911. év végén: 3.426,993 kor. 18 fill; összes teher 2.293,776 kor. 38 fill. Pénztári forgalom 1911-ben 3.655,826 kor. 0'7 fillér. Tiszta haszon 288,265 kor. 91 fillér volt.

Ezen kedvező eredmény lehetővé teszi, hogy a világitási vállalat minél erősebb mértékben támogathassa a várost közszükségleteinek kielégítésében, úgy, hogy már most lehetőnek látszik, hogy nagymérvű befektetési szükségletei dacára is a törvényhatósági bizottsági közgyűlés által 1911-re megállapított 60,000, és az 1912. évi 72,000 koronával szemben 1913-ban 100.000 koronát fizessen be a vállalat a házipénztár segítésére.

A vállalat szolgálatában 1911. év végén összesen 222 egyén állott, kiknek keresete összesen: 237,433 kor. 81 fillér volt. Összesen termeltetett 2.207,020 m³ gázt, illetve 2,130,115 kilowatóra villamos áramot.

A gáz előállítása m³-kint 10'75 fillérbe, a villamos áram m³-ként 20'78 fillérbe került.

Utcavilágitásra 412,381 m³ gázt és 113,306 kw. óra villamos áram használtatott fel.

Nevezetesebb építkezések: a villamos-telepen egy 1800

lóerős gőzturbodynamo, vele kapcsolatosan egy Worthington rendszerű vas hűtőtorony, új gőzkazán felállítása s ezekkel kapcsolatos egyéb létesítmények, a hálózaton és gőzkazán építésénél nagymérvű bővítések, miután lassanként a kertsegek is mind bevonatnak a világitási hálózatba.

Középitkezés 1911. évben.

Az állam által Debreczen város területén 1909. és 1910. évben az 1904. évi XIV. t.-cikk 7. §-a értelmében a beruházási hitel terhére eszközölt egri, békési, sámsoni és hajdudorogi uton eszközölt utépitkezések folytatásául 1911. évben a hosszupályi—pocsaj—diószegi ut építése a határszélől befele számítva $\frac{3}{4}$ részben be lett végezve s ugyanott 2 betonhid építettett.

A debreczeni helyi vasut által a város belsejében a múlt évben megkezdett villamos vasutépítés a folyó évben teljesen befejeztetett, s a vasut a használatnak át lett adva, Ugyancsak a helyi vasut a közbágyóhid melletti vágányból kiindulva, a diószegi uton épített két homoktéglaágyúig rendes nyomtávu vasutat építettett.

A város építkezései közül: a csigekerti városi telken felépített katonai kórházépületek a használatnak átadottak.

A pallagi-pusztán a Szilcz-féle bérleten betonfalszerkezetű tanyai épületek építettettek.

A lovassági katonai barakoknál 7 épület, a nyulasi gyalogsági baraknál 6 vasbeton szerkezetű épület építettett.

A József kir. herceg-utcai kisdudóví épületei használatnak átadottak.

A város belterületén a csatornázás be lett végezve. A csatornázási munkálatok előhaladásával az Erzsébet-és Késes-utcák végleges burkolattal láttattak el.

A helybeli református egyház által építés alá vett Árpád-téri újtemplom fedél alá vétetett.

Magán építkezés történt a városban 92 helyen, külsősegen 258 esetben.

Mellék építkezés történt a városban 114, a külsősegen 27 helyen, kéményépítés, kerítkezés, fedél átalakítás 110 esetben.

Gyárépítés történt 5 téglagyár és 1 lópatkógyár.

Gyár, illetve műhelyberendezés 6 esetben.

Tehér felvonó készült a dohánygyár és gépjavitónál.

Raktárépület készült magánosok által 4 esetben.

I. emeletes ház épült 3 darab, II. emeletes 4 darab,

III. emletes házépítés engedélyeztetett 5 helyen.

A város részéről az összes városi épületek, laktanyák és iskolai épületek évi tatarozása eszközölve lett.

Az összes város körüli sorompók, kerítés, más épületek hiányai helyrehozattak.

Kockaköburkolat készült új helyen:

Erzsébet-utcán . . . 3229'50 m² területen.

Kockaköburkolat javított:

Erzsébet-utcán . . . 142'50 m² területen.

Batthyány-utcán . . . 8'00 " "

Hatvan-utcán . . . 65'— " "

Színház udvaron . . . 82'80 " "

Együtt 298'30 m² területen.

Termésköburkolat készült új helyen:

Csapó-utcán . . . 166'50 m² területen.

Hatvan-utcán . . . 11'50 " "

Simonyi-uton . . . 328'90 " "

Ferencz József-uton . . . 128'70 " "

Bethlen-utcán csa-

tornabeömlők körül 184'04 " "

Honvéd-utcán csa-

tornabeömlők körül 148'81 " "

Mester-utcán csa-

tornabeömlők körül 191'59 " "

Késes-utcán . . . 508'31 " "

Erzsébet-utcán . . . 5840'34 " "

Homokkerti főut be-

járóján . . . 525'80 " "

Együtt 8034'49 m² területen.

Termésköburkolat javított:

Csapó-utcán	36.—	m ² területen.
Árpád-téren	138.—	" "
Kishadházi-uton	64.—	" "
Péterfia-utcán	2186·70	" "
Egyház-téren	98·35	" "
Darabos-utcán	14.—	" "
Hatvan-utcán	1486·98	" "
Bethlen-utcán	137·20	" "
Honvéd-utcán	39·40	" "
Csemeté-utcán	5.—	" "
Mester-utcán	271·25	" "
Pesti-utcán	33·50	" "
Vendég-utcán	52·50	" "
Piac-utcán	2093·22	" "
Bádogos-utcán	65·35	" "
Külvásártéren	286·29	" "
Halközben	3·75	" "
Széchenyi-utcán	33·60	" "
Nyugoti-utcán	552·75	" "
József kir. herceg-ut.	92.—	" "
Sziv-utcán	75·45	" "
Baros-utcán	36·75	" "
Miklós-utcán	681·17	" "
Késes-utcán	254·90	" "
Református ispotály	14.—	" "
Erzsébet-utcán	320·48	" "
Hunyadi-utcán	79·50	" "
Petőfi-téren	288·50	" "
Homokkert-soron	160·25	" "
Vasuti felüljárón	1061.—	" "
Deák Ferenc-utcán	125·25	" "
Teleki-utcán	81·20	" "
Wesselényi-téren	805·60	" "
Kossuth-utcán	93·60	" "
Czepléd-utcán	109·50	" "
Burgundia-utcán	100·25	" "
Dégenfeld-téren	9.—	" "
Közvágóhidnál	39·75	" "

Együtt 12,027·99 m² területen.*Téglajárda javított új téglából:*

Rákóczi-utcán	18·75	m ² területen.
Kazinczy-utcán	29·50	" "
Morgó-utcán	49·65	" "
Agárdi-utcán	6·20	" "
Sarok-utcán	12·75	" "
Kut-utcán	63.—	" "
Böm József-utcán	72.—	" "
Simonyi-utcán	16.—	" "
Péterfia-utcán	394·65	" "
Thaly Kálmán-utcán	37.—	" "
Egyház-téren	65.—	" "
Darabos-utcán	151.—	" "
Hajó-utcán	41·25	" "
Jókai-utcán	74.—	" "
Hatvan-utcán	327·60	" "
Bethlen-utcán	44·10	" "
Honvéd-utcán	6·75	" "
Csokonai-utcán	15·72	" "
Zsák-utcán	17·50	" "
Csap-utcán	99·40	" "
Piac-utcán	11.—	" "
Bádogos-utcán	34·20	" "
Simonffy-utcán	32.—	" "
Széchenyi-utcán	55.—	" "
Nyugoti-soron	16.—	" "
József kir. herceg-ut.	44·51	" "
Sziv-utcán	38·25	" "
Barna-utcán	185.—	" "
Varga-utcán	49·81	" "
Bocskai-téren	23·40	" "
Bercsényi-utcán	95·25	" "
Lorántffy-utcán	24.—	" "

Burgundia-utcán	20·25	m ² területén.
Dégenfeld-téren	75·20	" "
Együtt 2255·38 m ² területen.		

Téglajárda javított ócska téglával:

Rákóczy-utcán	62·15	m ² területen.
Kazinczy-utcán	14·55	" "
Morgó-utcán	75·80	" "
Agárdi-utcán	40·60	" "
Ajtó-utcán	70·35	" "
Sarok-utcán	14·25	" "
Egymalom-utcán	15·90	" "
Könyök-utcán	30.—	" "
Eötvös-utcán	123·30	" "
Kut-utcán	2035·75	" "
Árpád-téren	9.—	" "
Vilmos-laktanyánál	419·80	" "
Füvészkert-utcán	103.—	" "
Hüvelyes-utcán	116·05	" "
Thaly Kálmán-utcán	98.—	" "
Darabos-utcán	241·42	" "
Hajó-utcán	42.—	" "
Görbe-utcán	35·40	" "
Jókai-utcán	110.—	" "
Garai-utca	100.—	" "
Hatvan-utca	289.—	" "
Bethlen-utca	29·60	" "
Csokonai-utca	50·80	" "
Honvéd-utca	226·10	" "
Garai-utcán	21.—	" "
Mester-utcán	134·70	" "
Zsák-utcán	26·30	" "
Tizenháromvárosban	166·10	" "
Csap-utcán	99·15	" "
Bádogos-utcán	16·20	" "
Külvásártéren	71.—	" "
Halközön	99·50	" "
Városhá-utcán	44·93	" "
Széchenyi-utcán	35.—	" "
József kir. herceg-ut.	178·50	" "
Szalkai-utcán	82·85	" "
Baross-utcán	95·05	" "
Boldogfalva-utcán	96·10	" "
Vörösmarty-utcán	129·50	" "
Református ispotály	340·05	" "
Erzsébet-utcán	304·05	" "
Szent-Anna-utcán	104·70	" "
Homokkert-soron	93·40	" "
Haláp-utcán	26·60	" "
Teleki-utcán	46.—	" "
Timár-utcán	109·50	" "
Vigkedvü Mihály-utc.	16.—	" "
Varga-utcán	273·29	" "
Attila-téren	18.—	" "
Felüljáró (diószegi)	84.—	" "
Pavillon	169·05	" "
Batthyány-utcán	86·58	" "
Kossuth-utcán	29·70	" "
Bocskai-utcán	32.—	" "
Kandia-utcán	42.—	" "
Baross-utcán	36.—	" "
Zöldfa-utcán	69·60	" "
Rakovszky-utcán	44·25	" "
Nap-utcán	36.—	" "
Kigyó-utcán	90.—	" "
Bercsényi-utcán	151·90	" "
Czepléd-utcán	80·70	" "
Lorántffy-utcán	10·20	" "
Virág-utcán	114.—	" "
Burgundia-utcán	38·75	" "
Dégenfeld-téren	21.—	" "

Együtt 6331·72 m² területen.

Uj Klinker téglaburkolat készítettett:

Péterfia-utcán	26—	m ² területen.
Hatvan-utcán	64·75	" "
Széchenyi-ut kezdetén	126—	" "
Petőfi-téren	31—	" "
Varga-utcán	91·82	" "
Együtt	339·55	m ² területen.

Ócska Klinker járda javítottott:

Kut-utcán	38·24	m ² területen.
Simonyi-utcán	104—	" "
Péterfia-utcán	388·61	" "
Egyház-téren	84·30	" "
Hatvan-utcán	140·55	" "
Csokonai-utcán	35—	" "
József kir. herceg-u.	115·65	" "
Piac-utcán	3·75	" "
Petőfi-téren	210·25	" "
Szent-Anna-utcán	299·06	" "
Batthyány-utcán	33·90	" "
Együtt	1653·31	m ² területen.

Téglaburkolat készült:

Rákóczi-utcán	26·12	m ² területen.
Morgó-utcán	56·29	" "
Agárdi-utcán	4—	" "
Ajtó-utcán	6—	" "
Eötvös-utcán	14·10	" "
Kut-utcán	183·60	" "
Damjanich-utcán	30—	" "
Vilmos-lakt. szemben	9—	" "
Péterfia-utcán	252—	" "
Füvészkert-utcán	35·85	" "
Darabos-utcán	62·30	" "
Hajó-utcán	17·50	" "
Jókai-utcán	60—	" "
Garai-utcán	52—	" "
Hatvan-utcán	340·30	" "
Zúgó-utcán	9·40	" "
Reáliskola-utcán	25·32	" "
Bethlen-utcán	90—	" "
Csokonai-utcán	24—	" "
Honvéd-utcán	48·90	" "
Mester-utcán	28—	" "
Tizenhárom városban	26·25	" "
Csap-utcán	23·25	" "
Széchenyi-utcán	96·20	" "
Nyugoti-utcán	20·50	" "
Szálkai-utcán	17—	" "
Sziv-utcán	19·75	" "
Barna-utcán	5·10	" "
Boldogfalvi-utcán	38·50	" "
Református ispotály	122—	" "
Erzsébet-utcán	62·60	" "
Petőfi-utcán	99·85	" "
Homokkert-utcán	30·05	" "
Szent-Anna-utcán	146·92	" "
Teleki-utcán	6—	" "
Baross-utcán	6—	" "
Timár-utcán	16·20	" "
Varga-utcán	69·80	" "
Diószegi felüljárón	59·23	" "
Kandia-utcán	18·75	" "
Nap-utcán	21—	" "
Kigyó-utcán	5·25	" "
Bercsényi-utcán	28·85	" "
Czegléd-utcán	16·75	" "
Méliusz-téren	57—	" "
Lorántffy-utcán	14·25	" "
Virág-utcán	81·25	" "
Burgundia-utcán	14·75	" "
Együtt	2497·70	m ² területen.

Aszfalt fiakker állás javítottott:

Piac-utcán 86·60 m² területen.
A város külterületi utak körül épült 103. számú uton 610 folyóméter tarna 1853 m² burkolat.
Uj betonátereszk készült a külutakon a 9., 117., 118. és Péterfiai IV/5. uton, összesen 7 darab.
Külsőségi hid javítottott deszkával 6 darab.
Átereszk építettett 8 darab
Törvényhatósági utadó befolyt 1911. évben 147,396 korona 61 fillér.

72,000—III. sz.

M. kir. keresk. miniszter.

Valamennyi magyarországi törvényhatóságnak.

Értesitem a törvényhatóságot, hogy egyidejűleg és fenti szám alatt az összes önálló igazgatással bíró hazai közforgalmu vasutak igazgatóságához, a közuti vasutak és siklók kivételével, rendeletet intéztem, melyben a közforgalomra szolgáló vasutak menetrendjeinek szerkesztésére, előterjesztésére és kihirdetésére vonatkozólag egyseges szabályokat állapítottam meg.

E rendeletnek az utazó közönség érdekeit is érintő határozmányai a következők:

Menetrendváltoztatások, — amennyiben jelen rendelet kivételt nem állapít meg — csak a menetrendi időszakok első napján léptethetők életbe.

Ezen menetrendi időszakok május hó 1-étől szeptember hó 30-áig (nyári menetrend) és október hó 1-étől április hó 30-áig (téli menetrend) terjednek.

Minden menetrenden a vasutigazgatóság cégjelét, a menetrend életbeléptetésének napját és azt a vonalat kell megjelölni, amelyre a menetrend érvényes.

Üzemben levő vasutvonalak menetrendje.

A belforgalomra vonatkozó menetrendek:

A közönség, törvényhatóságok, kereskedelmi és iparkamarák stb. részéről előterjesztendő felszólamlásokat és kérelmeket csak közvetlenül az illető vasut üzemét kezelő igazgatóságához lehet benyújtani, még pedig a téli menetrendre nézve május 5-ig, a nyári menetrendre nézve az előző évben november 20-ig.

Később érkező felszólamlások csak a következő időszak menetrendnél vétetnek tárgyalás alá.

A vasutigazgatóság a felszólamlások és kérelmek ügyében elfoglalt álláspontjáról felszólamlókat, illetve kérelmezőket értesíteni köteles.

A menetrendeket életbeléptetésük előtt 15 nappal ki kell hirdetni és a menetrend hirdetésményeket ugyanezen időben az állomásokon ki kell függeszteni.

E határidőktől való eltérést csak a kereskedelemügyi m. kir. miniszter engedélyezhet.

A fali hirdetésményeknek az összes személyszállító vonatok menetrendjét kell tartalmazniok, még pedig akként, hogy a kiindulási állomásoknál a vonat indulási ideje, a csatlakozó állomásoknál a vonat érkezési és indulási ideje, a végállomásoknál a vonat érkezési ideje, a többi állomásoknál és megálló helyeknél pedig, ahol valamely vonat megáll, az illető vonat indulási ideje legyen kitüntetve.

A fali hirdetésmények szerkesztésére és alaki kiállítására nézve egyebekben a következő határozmányok mérvadóak:

1. A hirdetésményt könnyen olvasható betűkkel és számjegyekkel kell nyomtatni.

2. Minden menetrendhirdetményen átnézeti térkép is legyen. Ezen a térképen azok a saját vasutvonalak, amelyeknek menetrendje az illető hirdetésményben van, feltűnő vastag, azon saját vasutvonalak, melyeknek menetrendje az illető hirdetésményen nincsen felvéve, vastag, a csatlakozó vasutvonalak pedig vékony folytatolagos vonalakkal legyenek ábrázolva. A saját üzemben levő idegen vasutvonalak, ha azok menetrendje a hirdetésményen fel van véve, feltűnően vastag, egyébként pedig vastag sza-

kadozott vonalakkal jelölendők meg. A saját üzemből levő vasutvonalakat arabs számjegyekkel kell számozni és a számozást az átnézeti térkép mellé nyomtatott jegyzetben meg kell magyarázni.

3. A vonalak menetrendjeit az átnézeti térképen alkalmazott számozásnak megfelelően kell számozni.

4. A vonalak menetrendjeinek fejrovatába a vonatok nemét, a vonatok számát és a szállított kocsiosztályokat kell bejegyezni.

5. A fali hirdményeken az állomások és megállóhelyek nevét a vonatok menetirányának megfelelő sorrendben és pedig külön az oda és külön a visszamenő irányban kell feltüntetni. Ha helyszüke miatt ily feltüntetés nem lehetséges, az állomások és megállóhelyek nevének egyszeri feltüntetése is elegendő; ez esetben azonban az irányokat „Oda” és „Vissza” felírással kell megjelölni és a menetirányt az állomásnevek mellé — jobbra és balra — rajzolt nyilakkal kell megjelölni. (A baloldal felülről lefelé, a jobboldal megfordítva.)

6. A fali hirdményeken a vonal állomásainak és megállóhelyeinek a vonal kezdőpontjától számított távolsága közvetlenül az állomások és megállóhelyek neve előtt díjszabási kilométerekben kitüntetendő.

7. A pályaudvari vendéglők közül azokat, amelyek éttermeiben italok és csak hideg ételek kaphatók, az állomás neve után teendő pohár ábrával, azokat oedig, amelyek éttermeiben a rendes étkezés idején meleg ptelek is kaphatók, az állomás neve után keresztbe fektetett kés és villa ábrával kell megjelölni.

8. Az éjjeli időt (esti 6 óra — perctől reggeli 5 óra 59 percig) a percek jelentő számjegyek aláhuzásával kell megkülönböztetni.

9. A gyorsvonatok, express és luxus vonatok megkülönböztetése céljából, az ezekre vonatkozó órák számjegyeit vastagabban kell nyomtatni.

A percek jelentő számok kisebbek és mindig két számjegyűek legyenek.

10. Az egész menetrendidőszakban nem közlekedő vonatok közlekedési idejére vonatkozó adatokat vastagabb keretbe kell foglalni, s e keretben belül azt az időtartamot is meg kell jelölni, amelyben az illető vonat közlekedik.

11. A feltételes megállóhelyeket ferdén álló keresztel, a csak felszállásra, vagy csak leszállásra szolgáló feltételes megállóhelyeket dült nyomású „f”, illetőleg „l” betűkkel kell megjelölni.

(Vége következik.)

192,000—XI. szám.

Magyar királyi Belügyminiszter.

Körrendelet.

A miniszteriumnak az 1909. II. t.-c. 2. §.-ában megjelölt védkötelesek kivándorlásának betiltására és a fegyveres erő kötelékében tartozó egyének részére az utlevelek kiadásának beszüntetésére vonatkozó rendeletei tárgyában.

Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak, Budapest székesfőváros államrendőrsége főkapitányának.

A m. kir. miniszterium 1912. évi december hó 6-án és a Budapesti Közlöny december hó 10-iki számában megjelenő rendeleteivel és pedig a 7227. számú rendeletével a védkötelesek nagyobb arányú kivándorlása folytán az 1909. évi II. törvénycikk 2. §-a b) pontjának első bekezdésében megjelölt védköteles férfiszemélyek kivándorlását az ugyanezen törvényszakasz b) pontjának harmadik bekezdésében nyert felhatalmazás értelmében egy évre általában megtiltotta, a 7252. számú rendeletével pedig a fegyveres erő kötelékébe tartozó egyének részére az 1903. évi VI. törvénycikk 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján, utlevelek kiadását ideiglenesen egyáltalán beszüntette.

A miniszterium e két rendelete közzététele napján lép életbe.

Erről Cimedet tudomás és további megfelelő eljárás végett oly felhívással értesitem, hogy a miniszterium e rendeletei alapján a kivándorlási engedély elnyerése iránt beadott kérelmeket a további tárgyalás mellőzésével hivatalból utasítsa vissza, s miután a kivándorlás a védkötelesekre nézve egyáltalán megtiltatott, a legszélesebb körben tegye közzé, hogy azok a védkötelesek sem vándorolhatnak ki, akik már az 1909. II. törvénycikk 2. §-ának b) pontja alapján adott engedély birtokában vannak.

Amennyiben ily egyének részére időközben utlevél állított ki, azok kézbesítése mellőzendő s a már kiadott utlevelek lehetőleg bevonandók.

Budapest, 1912. évi december hó 8-án.

A miniszter helyett:

Jakabffy s. k.,
államtitkár.

Hirek.

— **Bizottsági tagok választása.** A december 13-án tartott bizottsági tag választásnál bizottsági tagokul választottak: Wilhelms Emil az Osztrák-Magyar Bank debreczeni fiókjának főnöke, Than Gyula lapszerkesztő és Bernárd Sándor államvasuti mérnök.

— **Jog- és pénzügyi bizottsági ülés.** Városunk jog- és pénzügyi bizottsága f. hó 14-én délután ülést tartott a decemberi közgyűlési tárgyak előkészítésére.

— **Halálozás.** Részvétellel vettük a gyászjelentést, mely a vármegyei élet egyik bü munkásának elhunytát jelenti. Folyó hó 12-én ugyanis meghalt *Fekete Sándor* nyug. vármegyei főjegyző és Szoboszló volt polgármestere 74 éves korában. Béke poraira.

HIRDETÉS.

(Új utca.)

20,493—1912.

Tekintettel arra, hogy a Piac-utca 83—85. számú telkek között nyitott új utcán már két új ház épült, amelyekbe a lakók már a folyó évi november hó 1-én beköltöztek, a városi Tanács kívánatosnak, sőt szükségesnek látja, különösen a postai kézbesítések körül felmerülhető nehézségek elkerülése céljából, hogy ezen új utca névvel elláttassék.

Erre tekintettel — az érdekeltek óhaját figyelembe véve, — a Piac-utca 83—85. számú telkek között nyitott új utcát „Király-utca” névvel látja el és elrendeli, hogy a nevezett utca ezen a néven neveztesse.

Utasítja a mérnöki hivatalt, hogy az új utcában az utca és házszámjelző táblákat a szokott alakban és mennyiségben, a háztulajdonosok költségére, lehető költségkíméléssel, rendelje meg és azokat helyeztesse el. Eljárásáról szóló jelentése annak idején bevaratik.

Ezen határozatot a város hirdetési tábláján 15 napra kifüggeszteni, a „Város” című lapban pedig egy ízben közzétenni rendeli.

Miről a „Város” című hivatalos lapot, a tanácsi kiadót, a mérnöki hivatalt, az érdekelteket: Lovász János ur utján, a rendőrfőkapitányságot, az árvaszéket, a kir. törvényszék, mint tkvi hatóságot, a m. kir. pénzügyigazgatóságot és a m. kir. debreczeni posta és távirda hivatalt értesíti.

Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1912 december 2-án tartott üléséből.

Dr. Vass,
jegyző.